

Сергій КОСЯНЧУК
(Київ, Україна)

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ: ПЕДАГОГІЧНЕ І СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

Якщо розглядати будь-яку сучасну педагогічну технологію як інструмент впливу на суб'єктів освітнього процесу, на результативність їх діяльності (учитель – педагогічна майстерність; учень – рівень сформованості конкретних компетентностей; адміністрація – ефективність управлінської діяльності і т. ін.), як детермінанту розвитку освітнього середовища певного закладу загальної середньої освіти, то, передусім, слід звертати увагу на змістову техніку реалізації освітнього процесу, на педагогічну діяльність, за якої досягається високий рівень ефективності, на надійність педагогічних прийомів, що гарантують прогнозований результат.

Серед майже чотирьох десятків засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності Законом України «Про освіту» [2] у ст.6 декларуються: державно-громадське партнерство і державно-приватне партнерство, що передбачає, серед іншого, розроблення та розвиток сучасних технологій освіти і навчання. З огляду на це, правомірно розглянути поняття «соціальне партнерство» як технологію, підвалинами якої є педагогічні ресурси і ресурси соціальних інститутів, використання яких спрямовується на виховання, розвиток і навчання людини для успішної життєдіяльності у новітній добі.

Науковці соціальне партнерство розглядають у контексті формування ціннісно-смыслових орієнтацій особистості, усвідомленості суб'єктами навчання потреби тримати правомірну поведінку, активно виявляти й реалізувати громадянську діяльність. Зарубіжні інноваційні моделі навчання переважно пов'язуються з технологіями відкритого партнерства з громадськими та культурними організаціями і товариствами, іншими установам [7], що обопільно зацікавлені в освічених молодих кадрах, спроможних конкурувати на ринку праці. У

нас, зазначають науковці, соціальне партнерство у закладах загальної середньої освіти просувається як підтримка старшокласників педагогічними працівниками і батьками, що передбачає як дво- чи тристоронню кооперацію, так і співпрацю, солідарність, консенсус у процесі профорієнтаційної взаємодії [3].

Партнерство у шкільній практиці – це, передусім, обґрунтована система передбачуваних алгоритмізованих взаємодій за дотримання принципів рівності і добровільності, спрямованих на результат – розвиток учасників освітнього процесу (учитель – розвиває й удосконалює свою педагогічну майстерність на аксіологічно-акмеологічних засадах; учень – усвідомлює важливість здобутих знань і набутих компетентностей задля успішної адаптації в соціумі; адміністрація закладу освіти – підтримує ефективність своєї управлінської діяльності, спрямованої за виконання завдань, передбачених Концепцією Нової української школи). Соціальне партнерство суголосне педагогіці партнерства, яка підтримує ідеї, що якісна освіта у глобалізаційному вимірі позиціонується як інваріантна умова й основа успішності економічного розвитку суспільств.

У практиці закладів загальної середньої освіти педагогіка партнерства і соціальне партнерство розуміються, переважно, як співпраця педагогічних працівників, учнів та їх батьків, а концептуально педагогіка партнерства має розв'язувати проблеми досягнення «балансу прав, обов'язків і відповідальності у трикутнику дитина – педагога – батьки [5, 16]». У ширших масштабах педагогіка партнерства детермінує соціальне партнерство, адже школа – один із найважливіших соціальних інститутів, потреби якої не завжди адекватно оцінюються й задовольняються. Та це не означає, що соціальне партнерство не впливає на освітній процес у школі. За надмірного позиціонування одного чи іншого виду партнерства може виникнути дихотомічний резонанс і спричинити «кризові» явища всередині тієї чи іншої системи. З одного боку, проблеми соціального партнерства мають бути об'єктом пильної уваги у царині педагогіки партнерства, а та має адекватно реагувати на новоутворювані конструкти першої. Навряд чи можна запобігти такому розвитку подій, адже у центрі того і іншого явища сучасної дійсності – людина як динамічна й інформаційно перенасичена, обтяжена проблемами шохвилинного вибору шляху дій і (переважно) матеріальною незабезпеченістю. Словом, когнітивно-соціальні конструкти позначаються на освітній поведінці, методах і способах освітньої діяльності, а психологічність та аксіологічність когнітивно-соціальних процесів за нової освітньої парадигми з людиноцентричними пріоритетами позначається на розвитку і особистості, і соціуму [4, 138].

З цього погляду слушними є думки конфліктологів про те, що соціальне партнерство – методологічна основа регулювання трудових відносин на ринку праці, який чекає свого поповнення випускниками закладів загальної середньої і вищої освіти [1, 303]. Якщо розглядати партнерство як таке, то воно має «важливий стратегічний складник, що потребує творчості та відкритості на етапі планування і є складним «інструментом» на операційному рівні. Ідея партнерського розвитку є водночас: а) раціональним інструментальним процесом вирішення складних проблемних завдань і роботи зі змінами та б) принципом, що забезпечує доступ, участь, вироблення рішення й надання повноважень місцевим групам та ініціативам [6, 38]».

У зв'язку з викладеним висловлюємо занепокоєння, що бездумна імплементація в освітній процес ідей соціального партнерства (зі своїми специфічними правилами) або надмірне захоплення ним керівників шкіл може порушити стійкість системи педагогічного партнерства, яка склалась у школі. Повертаючись до ст. 6 Закону України «Про освіту», зазначимо, що першими трьома з майже сорока засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності є: людиноцентризм, верховенство права і забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності.

Отже, у процесі реалізації соціально спрямованих (соціономічна основа) педагогічних технологій в умовах профільного навчання застосовуваним вчителем методи і прийоми мають сприяти розвитку критичного мислення учня, вмінн узагальнювати здобуті знання й усвідомлено використовувати їх у задоволенні своїх потреб та інтересів, щоб погляди на життя і

перспективи майбутньої діяльності гармонували із запитами суспільства на компетентного фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. *Словарь конфликтолога*. 2-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2006. 528 с.
2. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39.
3. Кизенко В. Постнекласична раціональність – новітня методологічна проблема профорієнтаційної діяльності профільної школи. *Біологія і хімія в рідній школі*. 2018. № 4. С. 37–43.
4. Косянчук С.В. Соціалізація та самовизначення особистості: апгрейдери процесу реалізації педагогічних технологій в умовах профільного навчання. *Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень*: матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 21 берез. 2018 р. Київ, 2018. С. 138–141.
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/activitv/education/zaqalna-serednva/ua-sch-2016/konczepcziva.html>
6. Родригес Ф. Злободневность социального вмешательства в социальных проектах и социальных службах. *Что такое социальная работа*. Киев, 1996. С. 16–23.
7. Reimagining the Role of Technology in Education: National Education Technology Plan Update. *Office of Educational Technology*. U.S., 2017. URL: <https://tech.ed.gov/files201701NETP17.pdf>